ESÄPÄIV

ammõt, ehitüsmiis, talomiis, mõtsamiis, mehidsepidäjä, oppaja, piirivalvja, politsei, härmävitäi

VANAESÄ JA HÄRMÄVIDÄJÄ-HIRM

Triinu Laan

Ma es kasuq üten uma esäga. A mul oll´ vanaesä, kiä oll´ alati olõman. Tä oll´ vähädse jutuga ja rahulinõ pikk miis. Tä laulsõ mullõ, opaś minnu malõt ja kabõt mängmä, paiupilli tegemä ja raamatist luku pidämä. Üle kõgõ miildü mullõ vanaesäga mõtsan roitaq. Seene- vai marjakorvi võtsõ tä õks üten, a oll´ selgehe nätäq, et mõtsan kõndminõ om tälle tähtsämb ku korvi täüskorjaminõ.

Ütskõrd olli mi jäl mõtsan seenen. Korviq olliq joba poolõst saani siini täüs. Mul oll´ tuudaigu üts suur hirm – ma pelässi härmävidäjit. Üten kotussõn katõ pedäjä vaihõlt läbi minnen es panõq ma tähelegi, et sääl oll´ suur härmävõrk üte vägevä härmävidäjäga. Ja äkki oll´ tuu võrk üten timä kudajaga mul näon kinniq! Naksi rüükmä ja kässiga rehkmä ja visassi korvi siiniga käest.

Ku sai jäl aigu ümbre kaiaq, näi vannaessä. Tä kai mu lakjapillutuid siini ja kummalõ korvi ni küsse rahulidsõlt: „Oll´ taad sõs no vaia?“ Timä rahu tull´ ka mu pääle ja ma tundu äkki hindäle peris totu. Perän tuud ma härmävidäjit inämb ei pelgäq. Lemmikeläjäs ma näid ei võtassi, a egä kõrd, ku mõnõga kokko putu, tulõ mullõ mu rahulinõ vanaesä miilde.

Triinu Laan – latsikiränik, kiä om kirotanu võro-eestikeelitsit raamatit pinist, kassist, titast ja luukerest. Täl hindäl om viis last.

Küsümüisi

1. Midä seo jutu vanaesä umalõ latsõlatsõlõ opaś?
2. Kuis opaś vanaesä latsõlast umast hirmust üle saama?
3. Midä su esä vai vanaesä om sullõ opanu?
4. Midä sullõ kõgõ inämb miildüs üten uma esä vai vanaesäga tetäq?

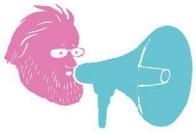
Ülesannõq 1. Kuis mi seo ammõdi pidäjät kutsumi?
Määne tüü naist om su esäle miilt pite? Mille?

Ülesannõq 2. Tiiq esiq üts nellärialinõ luulõtus umast esäst.
Pruugiq näütüses säändsit sõnno: *hää, pää, ei lääq, ei jääq, käeq, mäeq* vm.
Või-ollaq saat iinkujjo võttaq seost luulõtusõst.

MUQ ESÄ
Triin Rõõmusoks

Muq esä om ilmasammas –
tä perrä ummi sammõ säe.
Tä üsän ollaq om kimmäs –
olkõq iin sõs oroq vai mäeq.
Muq esä om ilmasammas –
tä egäl puul ärq tunnõ ja näe.
Tä pääle ollaq või kimmäs –
peret ni ilma hoitvaq tä käeq.

TSILLU POISKÕSÕPLÕKS TEGE KÕVVA TRENNI, ET SUURÕST PÄÄST ÜLE ILMA KÕGÕ PARÕMBAS ESÄ'S SAIAQ.

Esä kirn ja imä arn,
mõlõmbit on latsõlõ vaia.

Midä seo ütlemisega mõtõldas?

KEELEOPPUS

Eesti keelen keeletäs niimuudu: *ära tee, ära jookse, ära istu, ära söö.*

Ku võro keelen midägi keeletäs, sis kirotadas sõna lõppu **-guq** vai **-kuq** ja kõnõldõn üteldäs **q** iks häste vällä kah: *är te**kuq**, är juus**kuq**, är ist**kuq**, är söö**guq**.*

Ülesannõq 3. Kirodaq, midä või esä latsõlõ üteldäq.

Esä: „_____ mualumbin.“

Esä: „_____ sõidutii pääl.“

Esä: „_____ sängü pääl.“

Esä: „_____ teki all.“

Esä: „_____ nii pall'o kommi.“

Allen Luigas, „Essä avitaman“

1. Mis aastaaost seon luulõtusõn kõnõldas?
2. Mille jaos esä virksit aja?
3. Kuis esä virksit aja?
4. Määndseq sõnaq lääväq seon luulõtusõn riimi?